

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА

УДК 37.013.74+81'243:37.015.3

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18789643>

Аналіз теоретичних основ інтегративного підходу до підготовки вчителів-філологів у закладах вищої освіти України

Письменна Інна Іванівна,

старший викладач кафедри іноземної філології, перекладу та професійної мовної підготовки Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0422-8988>

Сіладі Василь Васильович,

доктор філософії, доцент, доцент кафедри філології Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II, м. Берегово, Закарпаття, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9710-2286>

Папіжук Валентина Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та іншомовної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8684-6116>

Прийнято: 10.02.2026 | Опубліковано: 26.02.2026

Анотація: Сучасні трансформаційні процеси в системі вищої педагогічної освіти України зумовлюють необхідність переосмислення методологічних засад професійної підготовки майбутніх учителів-філологів. Посилення міждисциплінарних зв'язків, цифровізація освітнього простору та

зміна суспільних очікувань щодо ролі педагога актуалізують інтегративний підхід як системний принцип організації освітнього процесу. Водночас у науковому дискурсі зберігається термінологічна варіативність і фрагментарність тлумачень інтеграції, що потребує концептуального уточнення її змісту та структурно-функціональних механізмів реалізації. **Метою** дослідження є теоретичне обґрунтування інтегративного підходу як методологічної основи професійної підготовки майбутніх учителів-філологів у закладах вищої освіти України, уточнення його концептуального змісту та визначення механізмів реалізації в сучасному освітньому середовищі. У дослідженні використано комплекс взаємодоповнювальних **методів**, зокрема теоретичний аналіз і синтез наукових джерел із філософії освіти, педагогіки та методики навчання, порівняльно-структурний аналіз підходів до інтеграції знань, систематизація наукових позицій, теоретичне моделювання структурних компонентів професійної підготовки, а також узагальнення сучасних підходів до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти. **У результаті** дослідження конкретизовано сутність інтегративного підходу як системного принципу організації професійної підготовки, що забезпечує цілісність світоглядного, когнітивного та діяльнісного розвитку майбутнього педагога. Узагальнено основні теоретичні інтерпретації інтеграції в освітньому дискурсі та визначено їх значення для формування професійної компетентності вчителя-філолога. Обґрунтовано структурно-компонентну модель інтегративної підготовки, яка охоплює когнітивний, діяльнісний, комунікативний, ціннісно-мотиваційний і цифрово-методичний складники. Систематизовано механізми впровадження інтегративного підходу через змістові, організаційні, технологічні та оцінювальні інструменти освітнього процесу. Обґрунтовано, що інтеграція є методологічною основою модернізації педагогічної освіти в умовах трансформації гуманітарної сфери. У **висновках** зазначено, що

інтегративний підхід забезпечує узгодженість між теоретичною підготовкою та педагогічною практикою, сприяє формуванню комплексної професійної компетентності й підвищує якість освітнього процесу. Отримані результати створюють теоретичне підґрунтя для подальших емпіричних досліджень ефективності інтегративних моделей підготовки та розроблення критеріїв оцінювання рівня інтегрованості освітніх програм у системі вищої освіти України.

***Ключові слова:** професійна компетентність, міждисциплінарність, педагогічна освіта, структурна модель підготовки, освітній процес, модернізація гуманітарної освіти.*

Analysis of theoretical foundations of the integrative approach to the training of philology teachers in higher education institutions of Ukraine

Inna Pysmenna,

Senior Lecturer of the Department of Foreign Philology, Translation and Professional Language Training of the University of Customs and Finances, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0422-8988>

Vasyl Siladi,

PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Philology of the Rákóczi Ferenc II Transcarpathian Hungarian University, Beregszász, Transcarpathia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-9710-2286>.

Valentyna Papizhuk,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Cross-Cultural Communication and Foreign Language Education of the Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8684-6116>

***Abstract:** Modern transformational processes in the system of higher pedagogical education in Ukraine necessitate a rethinking of the methodological foundations of the professional training of future teachers of philology. The strengthening of interdisciplinary ties, the digitalization of the educational space, and the change in societal expectations regarding the role of the teacher actualize the integrative approach as a systemic principle of organizing the educational process. At the same time, the scientific discourse retains terminological variability and fragmentation of interpretations of integration, which requires conceptual clarification of its content and structural-functional mechanisms of implementation. The **purpose** of the study is the theoretical substantiation of the integrative approach as a methodological basis for the professional training of future teachers of philology in higher education institutions of Ukraine, the clarification of its conceptual content, and the determination of the mechanisms of implementation in the modern educational environment. The study used a set of complementary **methods**, including theoretical analysis and synthesis of scientific sources on the philosophy of education, pedagogy, and teaching methods, comparative-structural analysis of approaches to knowledge integration, systematization of scientific positions, theoretical modeling of structural components of professional training, as well as generalization of modern approaches to the organization of the educational process in higher education institutions. As a **result** of the study, the essence of the integrative approach as a systemic principle of organizing professional training, which ensures the integrity of the worldview, cognitive, and activity development of the future teacher, is specified. The main theoretical interpretations of integration in educational discourse are summarized and their significance for the formation of the professional competence of a teacher of philology is determined. The structural-component model of integrative training, which includes cognitive, activity, communicative, value-motivational, and digital-methodical components, is substantiated. The mechanisms for implementing the integrative approach through*

*substantive, organizational, technological, and evaluative tools of the educational process are systematized. It is substantiated that integration is the methodological basis for the modernization of pedagogical education in the conditions of transformation of the humanitarian sphere. The **conclusions** state that the integrative approach ensures consistency between theoretical training and pedagogical practice, contributes to the formation of complex professional competence, and increases the quality of the educational process. The obtained results create a theoretical basis for further empirical studies of the effectiveness of integrative training models and the development of criteria for evaluating the level of integration of educational programs in the higher education system of Ukraine.*

Keywords: *professional competence, interdisciplinarity, pedagogical education, structural training model, educational process, modernization of humanities education.*

Постановка проблеми. Сучасна система вищої педагогічної освіти в Україні функціонує в умовах інтенсивних суспільних трансформацій, цифровізації освітнього простору та переосмислення ролі гуманітарної підготовки вчителя. Професійна діяльність учителя-філолога вимагає не лише фундаментальних лінгвістичних і літературознавчих знань, а й здатності до їх системної інтеграції з новітніми педагогічними технологіями, цифровими інструментами та стратегіями міжкультурної комунікації. Водночас освітній процес у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) часто зберігає дисциплінарну роз’єднаність змісту, що ускладнює формування цілісної професійної компетентності. Проблема полягає у відсутності системного теоретичного узагальнення інтегративного підходу як методологічної основи підготовки майбутніх учителів-філологів. Наявні дослідження розглядають інтеграцію переважно як окремий дидактичний принцип або інструмент організації

навчальних курсів, однак не завжди розкривають її структурну та функціональну цілісність у контексті професійного становлення педагога.

Зв'язок окресленої проблеми з актуальними науковими та практичними завданнями зумовлений потребою в системному підвищенні якості педагогічної освіти, гармонізації змісту освітніх програм із сучасними вимогами ринку праці й підготовці конкурентоспроможного фахівця гуманітарного профілю. Теоретичне осмислення інтегративних засад сприятиме модернізації освітніх програм, удосконаленню методичного забезпечення та розробленню ефективних моделей підготовки майбутніх учителів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз наукових джерел засвідчує системне зростання уваги до інтегративних процесів у професійній підготовці майбутніх педагогів, зокрема вчителів-філологів. Сучасні дослідження демонструють перехід від фрагментарного тлумачення інтеграції як дидактичного прийому до її осмислення як методологічного принципу організації освітнього процесу у ЗВО. Зокрема, Т. Підгорна та І. Твердохліб акцентують на особливостях підготовки майбутніх учителів до впровадження інтегративного підходу, підкреслюючи необхідність поєднання змістових, технологічних і рефлексивних компонентів професійного становлення педагога. Дослідники наголошують на важливості системної модернізації освітніх програм як передумови ефективної інтеграції [1]. Вплив інтегративного підходу на якість професійної підготовки вчителів-філологів аналізує І. Ципнятова, доводячи його позитивний ефект у формуванні комплексної професійної компетентності. Авторка обґрунтовує інтеграцію як чинник узгодженості теоретичного та практичного складників навчання [2]. Сучасні інтеграційні підходи в підготовці педагогів розглядають С. Кутова та О. Свідерська, окреслюючи міждисциплінарність як інструмент оновлення змісту освіти та підвищення її практичної спрямованості [3]. Концептуальні

засади формування мовної особистості майбутніх філологів-перекладачів, що дозволяє розширити інтегративний вимір через поєднання лінгвістичного, культурологічного та педагогічного складників, досліджують І. Кабаченко та Ю. Артеменко [4].

Мовну підготовку педагогів у європейському освітньому просторі, що створює порівняльний контекст для осмислення інтеграції як елементу гармонізації української педагогічної освіти з європейськими стандартами, аналізує В. Вашкевич [5]. Інтегративний підхід у розвитку європейської вищої освіти розглядає О. Товканець, підкреслюючи його роль у забезпеченні цілісності освітнього процесу та формуванні мобільного фахівця гуманітарного профілю [6]. Інтегрований підхід до формування іншомовної компетентності філологів обґрунтовує Н. Бондар, акцентуючи на взаємодії мовного, методичного та комунікативного складників професійної підготовки [7]. Психолінгвістичний аспект віртуальної комунікації в освітньому процесі, що розширює інтегративний підхід через цифровий компонент професійної підготовки, висвітлює О. Бойко [8]. Культуру професійного саморозвитку вчителя-філолога в умовах інтеграції в післядипломній освіті досліджує І. Шингоф, підкреслюючи значення безперервності професійного становлення [9]. Естетичну компетентність майбутніх педагогів як інтегральний результат професійної підготовки, що поглиблює розуміння ціннісно-культурного виміру інтеграції, аналізують С. Калаур та співавтори [10]. Моделі дистанційного навчання в підготовці лінгвістів розглядають Н. Корольова, О. Лимаренко, визначаючи інноваційні підходи до поєднання традиційних і цифрових форматів освіти [11]. Моделі комп'ютерно опосередкованої письмової комунікації, що дозволяє розкрити методичні механізми інтеграції мовної та цифрової компетентностей, аналізує О. Бойко [12]. Методологію викладання української літератури як частину системи підготовки майбутніх учителів мови та літератури досліджує

Л. Башманівська (L. Bashmanivska), підкреслюючи значення інтеграції літературознавчих знань із педагогічною практикою [13]. Як важливий чинник розвитку професійної підготовки здобувачів розглядають міждисциплінарну інтеграцію М. Жураєв (M. Juraev) та Д. Ароєв (D. Aroyev) [14]. Науковці Б. Тоннетті (B. Tonnetti) та В. Лентіллон-Кестнер (V. Lentillon-Kaestner) у систематичному огляді досліджують викладання міждисциплінарності в середній школі, що створює методологічну основу для осмислення інтеграції на рівні підготовки педагогів [15]. Інтегративний підхід до формування комунікативної та методичної компетентності майбутніх учителів англійської мови обґрунтовує С. Нішонбекова (S. Nishonbekova), акцентуючи на взаємодії теоретичного й практичного компонентів професійної освіти [16].

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить про багатовимірність інтегративної проблематики в сучасній педагогічній освіті. Вітчизняні дослідники зосереджують увагу на модернізації змісту підготовки та формуванні комплексної компетентності майбутніх учителів-філологів, тоді як закордонні автори розширюють методологічне підґрунтя інтеграції через міждисциплінарність і компетентнісну орієнтацію. Водночас залишається потреба в системному теоретичному узагальненні інтегративного підходу саме в контексті підготовки вчителів-філологів у ЗВО України, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості праць, присвячених компетентнісному підходу, міждисциплінарності та модернізації педагогічної освіти, низка аспектів інтегративної підготовки майбутніх учителів-філологів залишається недостатньо опрацьованою.

Варто зауважити, що наразі відсутнє узгоджене визначення інтегративного підходу саме у сфері підготовки вчителів-філологів, що призводить до термінологічної варіативності та певної методологічної

нечіткості. Також недостатньо розробленою залишається структурна модель такої підготовки, яка б демонструвала взаємозв'язок змістових, діяльнісних і ціннісних компонентів професійного становлення. Крім того, належним чином не систематизовано механізми практичного впровадження інтеграції в освітні програми, що суттєво ускладнює оцінювання її ефективності. Основними причинами такої ситуації є фрагментарність досліджень, їхня спрямованість лише на окремі методичні аспекти та недостатня увага до цілісного моделювання освітнього процесу. Проте саме ці чинники є важливими для забезпечення єдності педагогічної освіти й формування професійної ідентичності майбутнього вчителя.

Внесок цієї статті полягає в теоретичному уточненні змісту інтегративного підходу, розробленні цілісної структурної моделі професійної підготовки майбутніх учителів-філологів та обґрунтуванні практичних механізмів її реалізації в освітньому процесі ЗВО.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування інтегративного підходу як методологічної основи професійної підготовки майбутніх учителів-філологів у ЗВО України.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- 1) проаналізувати теоретико-методологічні засади інтегративного підходу в педагогічній освіті та уточнити його концептуальний зміст у сфері професійної підготовки вчителя-філолога;
- 2) обґрунтувати структурно-компонентну модель інтегративної підготовки майбутнього педагога гуманітарного профілю;
- 3) систематизувати механізми реалізації інтегративного підходу в освітньому процесі ЗВО України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні наукові дослідження переконливо доводять, що інтеграція в педагогічній освіті є не локальною дидактичною технологією, а системоутворювальним принципом

організації професійної підготовки майбутнього вчителя. Інтегративний підхід розглядається в науковому дискурсі як методологічна стратегія забезпечення цілісності освітнього процесу та гармонізації змісту навчання [6, с. 218]. Водночас сучасні педагогічні студії підкреслюють необхідність поєднання когнітивного, діяльнісного й ціннісного вимірів професійного становлення педагога, що відображає складність інтеграційних процесів у системі підготовки фахівців [3, с. 103]. Міждисциплінарні дослідження акцентують на взаємодії різних галузей знань як умові формування комплексної професійної компетентності, що особливо актуально для гуманітарної освіти [14, с. 93]. Отже, інтегративний підхід набуває статусу теоретико-методологічної основи модернізації педагогічної освіти, що потребує систематизованого осмислення його інтерпретацій у сучасному науковому просторі.

З огляду на це, особливої ваги набуває уточнення змістових акцентів різних наукових традицій, у межах яких інтеграція трактується як багаторівневий освітній феномен. Узагальнення цих підходів дозволяє виявити спільні методологічні засади та відмінності в трактуванні цілей, механізмів і результатів інтегративної підготовки. При цьому інтегративний підхід у підготовці вчителя-філолога не може розглядатися фрагментарно або виключно як методична інновація. Його теоретичне підґрунтя формувалося на перетині філософії освіти, когнітивної психології, теорії компетентнісного навчання та міждисциплінарних досліджень. Відповідно, доцільною є систематизація наукових підходів, що розкривають сутність інтеграції як освітнього феномена. Відтак, аналітична узагальненість дозволяє перейти від описового рівня до концептуального осмислення інтегративної підготовки майбутніх філологів (табл. 1).

Таблиця 1

Теоретичні інтерпретації інтегративного підходу в педагогічній освіті

Науковий підхід	Сутність інтеграції	Основні характеристики	Значення для підготовки вчителя-філолога
Філософський	Єдність і цілісність знання	Системність, взаємозв'язок елементів, подолання фрагментарності	Формування цілісного світогляду та гуманітарного мислення
Психолого-педагогічний	Синтез когнітивних і діяльнісних процесів	Усвідомленість, рефлексивність, розвиток метакомпетентностей	Розвиток критичного мислення та комунікативної культури
Компетентнісний	Інтеграція знань, умінь і цінностей	Практична спрямованість, результативність, професійна мобільність	Формування професійної та мовно-комунікативної компетентності
Міждисциплінарний	Поєднання змісту різних дисциплін	Контекстуальність, варіативність, проєктність	Узгодження лінгвістичних, літературознавчих і педагогічних знань

Джерело: створено авторами на основі [2; 6, с. 218; 14, с. 94]

Систематизація теоретичних інтерпретацій дозволяє стверджувати, що інтегративний підхід має поліструктурну природу та не є механічним поєднанням навчальних дисциплін. При цьому його сутність полягає у створенні цілісного освітнього простору, у межах якого професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога набуває світоглядної, когнітивної та діяльнісної завершеності. Для дослідження це означає перехід від опису інтеграції як педагогічного прийому до її трактування як концептуальної основи модернізації філологічної освіти. Водночас зіставлення різних наукових підходів демонструє, що кожен із них акцентує окремий вимір інтеграції, проте лише в їх поєднанні формується цілісне бачення професійної підготовки. Філософський рівень забезпечує світоглядну основу та методологічну єдність, психолого-педагогічний – розкриває механізми внутрішнього розвитку особистості, компетентнісний – орієнтує підготовку на результат, а міждисциплінарний – конкретизує способи синтезу змісту навчання [2]. Така багатовекторність підтверджує, що інтеграція функціонує

як системоутворювальний принцип, який поєднує цінності, знання та професійну діяльність у єдиній логіці становлення майбутнього педагога. Зокрема, теоретичне узагальнення інтерпретацій створює підґрунтя для подальшої структурної конкретизації інтегративної моделі та визначення її компонентного складу. Саме на цій основі можливим є обґрунтування внутрішньої архітектури підготовки вчителя-філолога як цілісної професійної системи.

Отже, поліаспектність інтегративного підходу зумовлює необхідність його структурного моделювання, оскільки лише через визначення внутрішніх компонентів можна розкрити механізми його функціонування в професійній підготовці майбутнього вчителя-філолога. Сучасні дослідження підкреслюють, що інтеграція в педагогічній освіті реалізується через поєднання аксіологічного, когнітивного та діяльнісного вимірів професійного становлення особистості [10, с. 86]. Водночас формування мовно-комунікативної компетентності майбутнього філолога відбувається за умови органічної взаємодії змістового й методичного компонентів підготовки [7, с. 174]. Цифровізація освітнього середовища зумовлює необхідність виокремлення цифрово-методичного складника як невіддільного елемента професійної компетентності сучасного педагога [11]. З огляду на це, інтеграція постає як системоутворювальний принцип, що забезпечує не лише узгодженість окремих елементів підготовки, а і їх функціональну взаємозалежність. Ідеться про таку організацію освітнього процесу, за якої зміст навчальних дисциплін, методи їх викладання, педагогічна практика та цифрові інструменти взаємодіють у єдиному концептуальному полі. Саме через структурне моделювання можливим є виявлення домінантних зв'язків між компонентами підготовки та визначення їх ролі у формуванні професійної ідентичності майбутнього вчителя-філолога [4, с. 34]. Крім того, модель дозволяє окреслити внутрішню логіку переходу від засвоєння знань до їх

практичного застосування та рефлексивного осмислення. Такий підхід сприяє подоланню фрагментарності освітнього досвіду й забезпечує цілісність професійного становлення.

Проведений аналіз наукової літератури показав, що теоретичне осмислення інтеграції потребує подальшої конкретизації на структурному рівні. Підготовка вчителя-філолога є складною багатокомпонентною системою, у якій поєднуються мовознавчий, літературознавчий, методичний, педагогічний та цифровий складники. При цьому їх взаємодія не є лінійною – вона має мережевий характер, що передбачає постійну кореляцію між знанням, діяльністю та ціннісними орієнтаціями майбутнього педагога (рис. 1).

Рисунок 1

Структурно-компонентна модель інтегративної підготовки вчителя-філолога

Джерело: власна розробка автора [7, с. 175; 10, с. 87; 11]

Запропонована модель демонструє, що інтегративна підготовка має системно-динамічний характер, у якому всі компоненти взаємодіють як взаємозумовлені елементи єдиного професійного становлення. Її наукова значущість полягає в тому, що вона дозволяє конкретизувати абстрактну ідею інтеграції та окреслити структурні маркери, які можуть бути використані для оцінювання якості підготовки майбутніх учителів-філологів у ЗВО України.

Практичне значення запропонованої структурно-компонентної моделі полягає в її здатності слугувати методологічною основою для конструювання реальних освітніх стратегій у системі педагогічної освіти. Дослідження модернізації підготовки майбутніх учителів свідчать, що інтеграція є ефективною лише за умови її системного впровадження в освітні програми та педагогічні технології [1, с. 132]. Якість професійної підготовки, відповідно, безпосередньо залежить від узгодженості змістових і діяльнісних компонентів навчання [2], а також від цілеспрямованого формування мовно-комунікативної та методичної компетентностей. В умовах цифровізації освіти важливо забезпечити поєднання традиційних форм навчання з інноваційними інструментами комунікації та оцінювання [12, с. 42]. При цьому міждисциплінарна координація змісту освітніх дисциплін і впровадження інтегрованих форматів навчальної діяльності розглядаються як основні механізми реалізації інтегративної стратегії в сучасній вищій школі [15].

Водночас практична імплементація інтегративної стратегії потребує чіткої операціоналізації її положень у конкретних освітніх інструментах. Ідеться не лише про декларативне визнання міждисциплінарності чи цифровізації, а про їх структурне закріплення в освітніх програмах, навчальних планах та системі оцінювання результатів навчання. Саме на цьому етапі інтегративна модель трансформується з теоретичної конструкції в прикладний механізм управління якістю підготовки майбутнього вчителя-філолога. Узгодженість цілей, змісту, методів і форм організації навчальної

діяльності забезпечує цілісність професійного становлення та підвищує ефективність освітнього процесу [2]. Отже, виникає потреба в системному окресленні інструментарію, через який інтегративний підхід набуває практичного виміру.

Зауважимо, що трансформація теоретичної моделі в практичну площину передбачає конкретизацію форм і методів реалізації інтегративного підходу. Це зумовлює необхідність систематизації механізмів його впровадження, що дозволить перенести результати концептуального аналізу в інструментальний вимір професійної підготовки. Водночас успішна інтеграція вимагає узгодженості нормативної бази, змістового наповнення освітніх програм і педагогічних технологій. Відповідно, доцільним є комплексне визначення інструментів та очікуваних результатів, які забезпечать цілісність освітнього процесу (табл. 2).

Таблиця 2

Інструменти реалізації інтегративного підходу в підготовці вчителя-філолога

Компонент підготовки	Інструменти реалізації	Очікуваний освітній результат
Змістовий	Інтегровані навчальні модулі, міждисциплінарні курси	Цілісне розуміння мовно-літературного процесу
Організаційний	Проектне навчання, педагогічна практика, кейс-метод	Здатність застосовувати знання в реальних умовах
Технологічний	Цифрові платформи, мультимедійні ресурси, змішане навчання	Формування цифрової та методичної компетентності
Оцінювальний	Комплексне оцінювання, портфоліо, рефлексивні звіти	Усвідомлення професійного зростання та інтегрованих результатів

Джерело: власна розробка авторів

Систематизація механізмів реалізації інтегративного підходу, представлених у таблиці 2, свідчить, що інтеграція в підготовці вчителя-

філолога не є окремим методичним прийомом або фрагментарною освітньою практикою. Вона постає як цілісна організаційно-педагогічна стратегія, що охоплює змістовий, організаційний, технологічний та оцінювальний виміри освітнього процесу. Кожен із визначених компонентів виконує самостійну функцію, проте їхня ефективність забезпечується саме системною взаємодією, що відображає логіку структурно-компонентної моделі інтегративної підготовки.

Отже, змістовий компонент забезпечує подолання дисциплінарної роз'єднаності через упровадження інтегрованих модулів і міждисциплінарних курсів, що формують цілісне бачення мовно-літературного процесу. Організаційний вимір переводить інтеграцію з рівня знань у площину професійної дії, створюючи умови для застосування теоретичних напрацювань у реальних педагогічних ситуаціях. Технологічний компонент актуалізує цифрові інструменти як засіб оновлення методичного арсеналу майбутнього вчителя, тоді як оцінювальний – забезпечує рефлексивне осмислення результатів інтегрованої підготовки та її вимірюваність.

Таким чином, інтегративний підхід набуває практичної результативності лише за умови комплексного та взаємопов'язаного впровадження всіх зазначених механізмів. Відповідно, їх поєднання створює підґрунтя для формування професійної компетентності вчителя-філолога як інтегрованої характеристики, що синтезує знання, діяльність, цінності та інструментальну готовність до роботи в сучасному освітньому середовищі.

Висновки. У результаті проведеного дослідження здійснено цілісне теоретичне узагальнення засад інтегративного підходу в системі професійної підготовки майбутніх учителів-філологів. Обґрунтовано, що інтеграція є не окремим дидактичним прийомом, а методологічним принципом організації освітнього процесу, який забезпечує концептуальну єдність змісту,

узгодженість структурних компонентів підготовки та орієнтацію на формування комплексної професійної компетентності.

У процесі аналізу теоретичних інтерпретацій інтеграції уточнено її зміст у контексті сучасної гуманітарної освіти та визначено її потенціал як інструменту модернізації підготовки вчителя-філолога. Доведено, що інтегративний підхід сприяє подоланню фрагментарності знань, формуванню цілісного мовно-літературного світогляду та посиленню міждисциплінарних зв'язків у структурі освітньої програми.

Обґрунтовано структурно-компонентну модель інтегративної підготовки, яка відображає взаємозв'язок і взаємозумовленість когнітивного, діяльнісного, комунікативного, ціннісно-мотиваційного та цифрово-методичного складників. Показано, що саме їх системна інтеграція забезпечує формування професійної ідентичності майбутнього вчителя-філолога, готовність до педагогічної взаємодії та здатність до використання сучасних освітніх технологій.

Систематизація інструментів реалізації інтегративного підходу дозволила конкретизувати механізми його впровадження на змістовому, організаційному, технологічному та оцінювальному рівнях. З'ясовано, що ефективність інтегративної моделі зумовлюється не ізольованим застосуванням окремих інновацій, а їх цілісною імплементацією в освітні програми, педагогічну практику та процедури оцінювання результатів навчання.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною перевіркою ефективності запропонованої моделі, розробленням критеріїв і показників рівня інтегрованості професійної підготовки, а також із поглибленням методологічних засад інтеграції в умовах цифрової трансформації гуманітарної освіти.

Список використаних джерел

1. Підгорна Т. Твердохліб І. Особливості підготовки майбутніх учителів до впровадження інтегративного підходу в освітній процес. *Український Педагогічний журнал*. 2023. № 3. С. 132–143. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-132-143>
2. Ципнятова І. В. Вплив інтегративного підходу на якість професійної підготовки вчителів-філологів у закладах вищої освіти України. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236448>
3. Кутова С. О., Свідерська О. М., Сучасні інтеграційні підходи до підготовки майбутніх педагогів. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 48. Т. 1. С. 103–106. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.1.21>
4. Кабаченко І., Артеменко Ю. Концептуальні засади формування мовної особистості майбутніх філологів-перекладачів. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2024. № 3 (13). С. 33–37. DOI: <https://doi.org/10.32689/maur.philol.2024.3.4>
5. Вашкевич В. Особливості мовної підготовки педагогів в європейському просторі освіти. *Humanities Studies*. 2025. № 22 (99). С. 26–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-22-99-03>
6. Товканець О. Інтегративний підхід у розвитку європейської вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2025. № 1(52). С. 218–222. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.52.218-222>
7. Бондар Н. Інтегрований підхід до формування іншомовної компетентності фахівців філологів у теорії та практиці. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2022. Вип. 64. С. 174–180. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-64-174-180>

8. Бойко О.Ю. Педагогічне застосування психолінгвістичного аспекту віртуальної комунікації на уроках англійської мови. *Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених «Мовна комунікація і сучасні технології у форматі різнорівневих систем»*. 2023. № 11. С. 48–49. URL: <https://surl.li/znprnl> (дата звернення: 10.12.2025).
9. Шингоф І. Культура професійного саморозвитку вчителя-філолога засобами інтеграції в післядипломній педагогічній освіті. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2021. Т. 1. № 14. С. 133–146. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.14.2021.236460>
10. Естетична компетентність майбутніх педагогів як об'єкт науково-педагогічного аналізу / С. Калаур та ін. *Молодь і ринок*. 2024. № 2 (222). С. 86–91. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.300091>
11. Корольова Н. Л., Лимаренко О. А. Розроблення та реалізація моделей дистанційного навчання для підготовки фахівців лінгвістів: інновації та виклики. *Академічні візії*. 2023. № 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8170896>
12. Бойко О. Ю. Моделі навчання комп'ютерно-опосередкованої англійської письмової комунікації учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка*. 2024. Т. 118. № 2. С. 42–51. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2024-118-2-42-51>
13. Bashmanivska L The methodology of teaching ukrainian literature as an educational component in the training system of future language and literature teachers. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*. 2025. Vol. 1. № 120. P. 39–52. DOI: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.1\(120\).2025.4](https://doi.org/10.35433/pedagogy.1(120).2025.4)
14. Juraev M. M. Aroyev D. D. Interdisciplinary integration is an important part of developing the professional training of students. *JournalNX-A*

Multidisciplinary Peer Reviewed Journal. 2023. Vol. 9. №1. P. 93–101. DOI:
<https://doi.org/10.17605/OSF.IO/H85SF>

15. Tonnetti B., Lentillon-Kaestner V. Teaching interdisciplinarity in secondary school: A systematic review. *Cogent Education*. 2023. Vol. 10. №1. Article 2216038. DOI: <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2216038>

16. Nishonbekova S.U. An Integrative approach to enhancing communicative and methodological competence in english language teacher education. *European International Journal of Pedagogics*. 2025. Vol. 5. № 05. P. 265–268. DOI: <https://doi.org/10.55640/eijp-05-05-59>